

13. olvasólecke Precíziós és hagyományos őszi búza termesztés ökonómiai kérdései

Dr. Barancsi Ágnes
főiskolai docens

A precíziós gazdálkodás szervezése és gazdaságtana
(növénytermesztés)

Olvasási idő: 10 perc

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült
az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-
16-2016-00014

*Az olvasóleckecíme: **Precíziós és hagyományos őszi búza termesztés
ökonómiai kérdései***

AZ OLVASÓLECKE TARTALMA

I. Anyag és módszer

II. Az őszi búza költség- és jövedelemadatai a hagyományos intenzív és precíziós technológiáknál

III. Ellenőrző kérdések

IV. Plusz feladat kiválóságoknak

V. Irodalom források

Az olvasólecke címe: Precíziós és hagyományos őszi búza termesztés ökonómiai kérdései

A lecke I. témaköre a Agrárgazdasági Kutató Intézet által történt felmérés ismérveiről szól. A téma rövid áttekintése kellő alapot ad az őszi búza termesztés ágazati eredményeinek megismeréséhez.

- ismernünk kell a mintavétel ismérveit

A lecke II. témaköre a teszt és kontroll őszi búza termeszto üzemek közötti eltérések megismeréséről szól. Az eredmények kellő információt szolgáltatnak a precíziós technológiára való áttérés lehetőségeiről

- megismerjük az őszi búza tesztüzemek termelési értékét alakulását a kontrollcsoporthoz viszonyítva
- megismerjük az őszi búza tesztüzemek termelési költségeinek alakulását a kontrollcsoporthoz viszonyítva
- megismerjük az őszi búza tesztüzemek ágazati eredményeinek alakulását a kontrollcsoporthoz viszonyítva

*Az olvasóleckecíme: **Precíziós és hagyományos őszi búza termesztés ökonómiai kérdései***

A lecke I. témaköre a Agrárgazdasági Kutató Intézet által történt felmérés ismérveiről szól. A téma rövid áttekintése kellő alapot ad az őszi búza termesztés ágazati eredményeinek megismeréséhez.

I. Anyag és módszer

Az **Agrárgazdasági Kutató Intézet** (AKI) 2017-ban kérdőíves felmérést, mélyintéjút végzetett a precíziós és a talajkímélő gazdálkodás szántóföldi növénytermesztésben való elterjedtségére és alkalmazásuk körülményeivel kapcsolatban.

Az AKI tesztüzemi rendszer-ben található 1000 db szántóföldi növénytermesztő üzem közül 656 db üzem adott választ, de a kitöltők közül 45 db folytatott precíziós növénytermesztést, azaz a 656 db válaszadó 6,9 % végzett precíziós tevékenységet.

A kutatás során a cél a precíziós növénytermesztés statisztikailag igazolható közgazdasági hasznának kimutatása volt.

A vizsgálat tárgyát, **32 db** barna erőtalajon gazdálkodó **precíziós** őszi búza termesztéssel foglalkozó **gazdaság** képezte.

Az olvasóleckecíme: *Precíziós és hagyományos őszi búza termesztés ökonómiai kérdései*

A lecke II. témaköre a teszt és kontroll őszi búza termesztő üzemek közötti eltérések megismeréséről szól. Az eredmények kellő információt szolgáltatnak a precíziós technológiára való áttérés lehetőségeiről

II. Az őszi búza költség- és jövedelemadatai a hagyományos intenzív és precíziós technológiáknál

Az őszi búza költség- és jövedelemadatai a hagyományos intenzív és precíziós technológiáknál barna erdőtalaj esetén

Megnevezés	Hagyományos technológia	Precíziós technológia	Különbség	
	ezer HUF/hektár		százalék	
<i>Költségek</i>				
Anyagköltség	115 800	104 160	-11 640	-10,1
<i>Műtrágyaköltség</i>	<i>52 800</i>	<i>41 160</i>	<i>-11 640</i>	<i>-22,0</i>
Őszi alaptrágya	31 800	22 260	-9 540	-30,0
Folyékony trágya	21 000	18 900	-2 100	-10,0
<i>Vetőmagköltség</i>	<i>28 000</i>	<i>28 000</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
<i>Növényvédőszer-költség</i>	<i>35 000</i>	<i>35 000</i>	<i>0</i>	<i>0,0</i>
Gépi munkák költsége	77 656	77 656	0	0,0
Műtrágyaszórás	3 500	3 500	0	0,0
Szántás	17 110	17 110	0	0,0
Alapművelés zárása	5 873	5 873	0	0,0
Magágykészítés	5 873	5 873	0	0,0
Vetés	8 500	8 500	0	0,0
Permetezés I.	3 000	3 000	0	0,0
Permetezés II.	3 000	3 000	0	0,0
Permetezés III.	3 000	3 000	0	0,0
Betakarítás	14 300	14 300	0	0,0
Bálázás	11 000	11 000	0	0,0
Bálabehordás	2 500	2 500	0	0,0
Személyi jellegű költségek	5 000	5 000	0	0,0
Egyéb költség	82 000	82 000	0	0,0
Földbérleti díj	80 000	80 000	0	0,0
Szaktanácsadási költség	0	2 000	0	-
Közvetlen költség	278 456	268 816	-9 640	-3,5
Általános költség	27 846	26 882	-964	-3,5
Termelési költség	306 302	295 698	-10 604	-3,5
Önköltség (ezer HUF/t)	48,6	45,5	-3,1	-6,4
<i>Hozam, termelési érték, jövedelem, jövedelmezőség</i>				
Hozam (t/ha)	6,3	6,5	0,2	3,2
Piaci ár (HUF/t)	45 000,0	45 000,0	0	0,0
Árbevétel (HUF/ha)	283 500	292 500	9 000	3,2
Támogatások (HUF/ha)	70 000,0	70 000,0	0	0,0
Termelési érték (HUF/ha)	353 500	362 500	9 000	2,5
Jövedelem (HUF/ha)	47 198	66 802	19 604	41,5
Tevékenységi jövedelem (HUF/ha)	-22 802	-3 198	19 604	-86,0
Fedezeti pont (t/ha)	6,8	6,6	-0,2	-3,5
Költségarányos jövedelem (százalék)	15,4	22,6	7,2	46,6
Költség szint (százalék)	86,6	81,6	-5,1	-5,9

Az olvasóleckecíme: *Precíziós és hagyományos őszi búza termesztés ökonómiai kérdései*

Az **őszi búzána**l a hagyományos technológia hektáronkénti 306,3 e Ft termelési költségéhez képest a precíziós gazdálkodás 10,6 e Ft **alacsonyabb**, 295,7 e Ft **termelési költséget** eredményez. A **megtakarítás** szemmel láthatóan az **anyagköltségnél** keletkezik. A hagyományos technológiánál **nem merül fel precíziós szaktanácsadási díj**. Az anyagköltségeken belül a **műtrágyafelhasználás csökken** a fejlettebb eljárásnak köszönhetően, amely így az alaptrágyázásban 30 %, a folyékony trágya esetében pedig 10 % megtakarítást jelent. Összességében a ha-kénti tápanyagköltség 22,0 %. A **precíziós gazdálkodás** 3,5 % **költségmegtakarítás**t jelent.

Az őszi búza **hozama** a modernebb technológiának köszönhetően a ha-onként 3,2 %-kal **emelkedett**. Ha-onként 283,5 e Ft árbevétel keletkezik hagyományos gazdálkodásnál, míg a helyspecifikus művelésnél **nőtt** (292,5 e Ft). Az árbevételt 70 e Ft területalapú támogatás egészíti ki, így a precíziós technológiánál **magasabb termelési érték** realizálódik. A termelési költség levonását követően a hagyományos technológiánál 47,2 e Ft, a precíziós gazdálkodásnál 66,8 e Ft jövedelem keletkezik, vagyis a modernebb technológia eredményeként az őszi búza termesztésében 14,5 % **magasabb nyereség** képződik.

Ha figyelmen kívül hagyjuk a földbérleti díjat és a támogatásokat, úgy a hagyományos technológiával 57,2 e Ft, a precízióssal 76,8 e Ft, jövedelem realizálható, vagyis az őszi búza termesztésében a helyspecifikus eljárás 34,3 %-kal **több nyereséget** eredményez.

Ökonómiai szempontból kedvező továbbá, hogy a **fedezeti pont** már 6,6 t/ha termés mellett **elérhető**, szemben a hagyományos technológia 6,8 t/ha, illetve a költségarányos jövedelem is közel másfélszeres a hagyományos gazdaságokhoz képest.

RÉSZLETEK ITT

http://repo.aki.gov.hu/2488/1/2017_K_03_Precizios_konyv_web_pass.pdf

*Az olvasóleckecíme: **Precíziós és hagyományos őszi búza termesztés ökonómiai kérdései***

III. Ellenőrző kérdések:

1. Hogyan alakult az átlaghozam a precíziós őszi búza termesztés során?
2. Hogyan alakult a termelési érték a precíziós őszi búza termesztés során?
3. Hogyan alakult a termelési költség a precíziós őszi búza termesztés során?
4. Hogyan alakult az ágazati eredmény a precíziós őszi búza termesztés során?

IV. Plusz feladat a kiválóságoknak

Egy 150 ha-os gazdaság szántóterületének 30%-án őszi búzát, a maradékon kukoricát termelnek. 2020-ban 5600 kg/ha étkezési búza termett és 59.000 Ft/t áron értékesítették a közeli malomnak. A kukorica termésátlag 3,6 t/ha volt és 98.000 Ft/ha áron adták el. Számolja ki a 1 ha-ra jutó termelési értéket!

V. Irodalom források

http://repo.aki.gov.hu/2488/1/2017_K_03_Precizios_konyv_web_pass.pdf 2020.12.08.